

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 45. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320744960/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

einigen Son = Lonicerus' Oversætt: *filium eius unicum*. Sadolin følger i begge Tilfælde den nedertyske Udgave; han har som Titel: *Een Catechismus* og i Troesartiklen: *eenborne Son*, skønt de ældre danske Oversættelser har *eneste* (Lucidarius: *enæste*, Poul Helgesen, Christelig vnderwysning 1526: *eniste*). Jeg tror derfor, det er sandsynligst, at Sadolin *ikke* har benyttet Wittenbergerudgaven, men Hamborgerudgaven eller en yngre Udgave, der stemte overens med denne; med andre Ord, at han ligesom Palladius har brugt en nedertysk Udgave¹.

Mens Sadolin i *Forklaringerne* nøje følger Luther, er han i *Texterne* paavirket af ældre danske Skrifter, navnlig af Poul Helgesens Bearbejdelse af Luthers Bedebog 1526 og af „Messeembedet“ 1529².

Vi skal nu se, hvorledes Palladius har nyttet Sadolins Oversættelse. Forholdet er, som nævnt ovi. (S. 38) for de tre første Hovedstykkers Vedkommende et lignende som ved Katekismen 1537: paa faa Undtagelser nær stemmer Ordhyden i Palladius' Katekismus 1538 med Sadolins Katekismus 1532, d. v. s.: Sjællands Biskop, der i 1537 udgav en Afskrift af Lundebispen's Katekismusoversættelse under sit Navn, udgiver i 1538 paa samme Vis en Afskrift af Odensebispen's Katekismus; Oversættelsen er ikke Palladius', den er Sadolins. Men Palladius har korrigeret den. — Først den ydre Form. Sadolin havde fulgt den latinske Udgaves monologiske Form, ligesom Vormordsen senere; Palladius følger den tyske Udgaves Dialogform³. Sadolin, hvis Katekismus udelukkende

¹ I det bevarede Hamborgertryk fra 1529 findes ingen Træsnit, hvorimod Træsnit findes i de yngre Tryk; det er derfor sandsynligt, at Sadolin har benyttet et saadant, idet Afskriften i Univ. Bibl. viser, at den Sadolinske Katekismusoversætt. har været forsynet med Træsnit. Dog *kan* disse jo ogsaa være indsat af Bogtrykkeren efter et yngre Tryk.

² Se Bang, Katekismushistorie I, S. 129.

³ I de tre første Hovedstykker har Sadolin altsaa: *thet er* = den lat. Udgr.: *hoc est*, Palladius derimod: *Haad er det? Suur* = de tyske Udgr.: *Was ist das? Antwort (Wat ys dat? Antwort)*. I Slutningen til første Hovedstykke har Sadolin: *om alle tesse bude siger Gud saa* =